

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Art. 4. Quomodo Filius procedat per intellectum , & Spiritus sanctus per
voluntatem

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83594](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83594)

per essentiam suam, non quidem præcisè sumptam, sed ut se habentem sic se ipsa formaliter, sub qua consideratione est actus formalis intelligendi & amandi, & tribus personis communis est. Itaque Filius & Spiritus S. non producuntur ut actus formales intelligendi & amandi, sed ut actuum illorum termini. Ut hæc melius intelligas,

Nota. In Deo duplex est verbum, unum scilicet essentiale seu formale, commune tribus personis, & est actus quo Deus fit formaliter intelligens, nempe ipsa essentia divina, ut per se ipsam formaliter percipiens: alterum notionale, & est Filius, qui producitur per actum intelligendi. Unde Filio natura divina communicatur per se primò, ut est intellectio. Similiter in Deo duplex est amor, unus scilicet essentialis seu formalis, tribus personis communis, & est actus, quo Deus fit formaliter amans, nempe ipsa essentia divina, ut per se ipsam formaliter tendens in objectum: alter verò notionalis, & est Spiritus S. qui producitur per actum amandi. Unde Spiritus S. vi processionis suæ accipit naturam divinam per se primò, ut est amor. Ex quibus patet, 1. Patrem non producere verbum ut intelligat, sed quia intelligit, & ut ei loquatur, eique suam intellectionem communicet. 2. Patrem dicendo, seu producendo verbum, non loqui sibi, cum per illud non reddat se ipsum formaliter intelligentem; sed loqui alteri, nempe ipsimet verbo, communicando ei suam intellectionem. 3. Patrem & Filium producere Spiritum S. non ut ament, sed quia amant, & ut ei amorem suum communicent. 4. Productionem verbi esse posteriorem intellectione, cum ab ea procedat; & productionem Spiritus S. esse posteriorem amore, quia ab eo procedit. Hæc autem posterioritas non est formalis, sed virtualis tantum, quia Filius & Spiritus sanctus non formaliter, sed virtualiter tantum distinguuntur ab intellectione, & amore essentiali.

Obj. 5. Patres dicunt Filium esse per naturam. Ergo non est per viam intellectus. *R.* Patres nihil aliud vellet, quam Filium esse necessariò. Unde neg. conseq.

ARTICULUS IV.

Quomodo Filius procedat per intellectum, & Spiritus sanctus per voluntatem.

*N*ota 1. Principium dividitur in principium quod, & principium quo. Principium quod, est suppositum cui actio tribuitur: unde vocatur etiam principium denominationis. Principium quo, est forma, aut quasi forma, à qua est actio, & vi cuius supposito convenit denominationi agentis. Vocatur aliter principium formale, & subdividitur in remotum & proximum. Proximum, est illud à quo est actio, nullo alio principio mediante. Remotum verò, est illud à quo actio est mediata, in quantum principium à quo immediatè est actio, oritur ex eo vel formaliter vel virtualiter, aut ei ad agendum deservit, ut ejus potentia seu virtus.

Nota 2. Certum est solum Patrem esse principium quod processionis Filii, & solum Patrem cum Filio, per modum unius spiratoris, esse principium quod processionis Spiritus S. Certum etiam est ex dictis, actus intelligendi & volendi esse principia formalia processionis Filii & Spiritus S. Sed non levis controversia est, utrum sint principia formalia proxima, an remota tantum. Pro resolutione hujus controversiæ, erunt sequentes Responsiones.

Resp. 1. Intellectio divina non est principium formale proximum processionis Filii, sed remotum tantum.

Prob. 1. pars. Quia principium formale proximum processionis Filii distinguitur realiter à Filio. Sed intellectio divina non distinguitur realiter à Filio. Ergo non est principium formale proximum Filii. Minor patet. *Prob. maj.* Quia omne principium per se immediatè influens in aliquem terminum, distinguitur

ab eo realiter; alioquin idem posset esse, & esset à se ipso. Sed principium formale proximum processionis Filii per se immediatè influat in Filium, ut patet ex definitione principii formalis proximi. Ergo, &c.

Prob. 2. pars. Quia intellectio divina est principium formale processionis Filii, & non est proximum: Ergo est principium remotum. Præterea, illud est principium remotum processionis Filii, ex quo principium proximum ejusdem processionis oritur virtualiter. Sed principium formale proximum processionis Filii oritur virtualiter ex intellectione divina; cum in ea proximè fundetur fecunditas generandi. Ergo, &c.

Resp. 11. Volitio divina non est principium formale proximum processionis Spiritus sancti, sed remotum tantum.

Prob. 1. pars. Quia principium formale proximum processionis Spiritus S. distinguitur ab eo realiter; cum in illum per se immediatè influat. Sed volitio divina non distinguitur realiter à Spiritu sancto. Ergo, &c. Ex his sequitur *secunda pars.* Nam cum volitio divina sit principium formale processionis Spiritus sancti, & non sit principium proximum, superest ut sit remotum. Quod adhuc probatur ex eo quod principium formale proximum processionis Spiritus sancti oriatur virtualiter ex volitione divina: nam fecunditas spirandi Deo proximè convenit ratione volitionis.

Obj. 1. Ad productionem sufficit, ut principium quod distinguatur realiter à producto. *R.* neg. Nam principium quod productionis est suppositum, cui convenit denominatio producentis, præter quod suppositum requiritur forma, aut quasi forma, ratione cuius conveniat illi talis denominatio, & quæ per se immediatè realiter influat in terminum productum, proindeque realiter distinguatur à termino producto. Hæc autem forma, vel quasi forma, est principium formale proximum productionis. Unde ad productionem, præter principium quod, requiritur principium quo proximum, à termino producto tam realiter distinctum, quam principium quod.

Obj. 2. Ad productionem sufficit, ut productio activa sit in principio quod, & distinguatur realiter à termino producto. *Resp.* productionem illam activam; quæ est in principio quod, & distinguitur realiter à termino producto, esse ipsissimum principium formale proximum productionis, per se immediatè dans esse termino producto.

ARTICULUS V.

Quodnam sit principium formale proximum processionis Filii & Spiritus sancti.

*R*esp. 1. Sola proprietas relativa Patris est principium formale proximum processionis Filii.

Prob. 1. Ex Patribus: nam 1. S. Ambrosius lib. 4. de fide c. 4. sic ait: *Generatio paterna proprietatis est, non potentia.* 2. S. Damascenus ita loquitur lib. de duabus voluntatibus Christi: *Omnia quæ habet Pater, sunt Filii, sola gignendi vi excepta.* At omnia, quæ habet Pater, sunt Filii, excepta sola paternitate. Ergo sola paternitas est vis gignendi in Patre. Ergo, &c. Patres secutus est S. Thomas in 1. Sent. dist. 7. quæst. 1. art. 2. in O. ubi hæc dicit: *Essentia secundum quod est ipsa paternitas, est principium hujus actus, qui est generare.* Sed mutavit sententiam 1. part. qu. 41. art. 5.

Prob. 2. Ratione: nam principium formale proximum processionis Filii distinguitur realiter à Filio. Sed ex iis, à quibus Filius dici potest produci, sola proprietas relativa Patris distinguitur realiter à Filio. Ergo, &c. Præterea, principium formale proximum processionis Filii, vel est intellectio, vel paternitas. Non primum, ut probatum est art. 5. & adhuc probatur ex Lateranensi IV. c. 2. ubi de natura divina dicitur: *Illæ res non est generans, nec genita.* Nominè au-